

NOBELS FREDSPRIS 2023 ble tildelt Narges Mohammadi «for hennes kamp mot undertrykking av kvinner i Iran og hennes kamp for menneskerettigheter og frihet for alle.»

NARGES MOHAMMADI

THE NOBEL PEACE PRIZE for 2023 was awarded to Narges Mohammadi "for her fight against the oppression of women in Iran and her fight to promote human rights and freedom for all."

FREDSPRISUTSTILLING 2023 → KVINNE – LIV – FRIHET→ **NOBELS FREDSSENTER** → OSLO

TORSTEINSEN DESIGN AS

Prosjektansvarlig → Solveig Torsteinsen, interiørarkitekt og møbeldesigner MNIL

Prosjektmedarbeidere → Vidar Øverby, Fredrik Torsteinsen,

møbeldesignere MNIL

KREDITERING → SIDE 176

←
Den viktigste informasjonen møtes først
– fredsprisvinnerens navn, portrett
og tildelingsteksten.

Kvinne – Liv – Frihet

Da Nobels fredspris 2023 ble kunngjort, satt den iranske kvinne-, demokrati- og menneskerettighetsforkjemperen Narges Mohammadi fengslet i Teheran. Nyheten nådde inn gjennom murene, og Narges feiret med sine medfanger. De sang og ropte slagord: «Kvinne – Liv – Frihet». Torsteinsen Design var utstillingsarkitekt og konseptutvikler for Fredsprisutstillingen 2023, Kvinne – Liv – Frihet på Nobel fredssenter. Innhold og design av fredsprisutstillingen som fortalte hennes historie samt viste en iransk fotoutstilling ble utarbeidet i løpet av åtte korte uker.

Fredsprisutstillingen var en ekstremøvelse i design og konseptutvikling. Fredag 6. oktober kunngjorde Nobelinstituttets komiteleder Berit Reiss-Andersen årets fredsprisvinner. Mandag 11. desember,

dagen etter fredsprisutdelingen i Oslo rådhus, åpnet utstillingen.

Innhold og konsept ble utformet parallelt – en halsbrekkende, unik mulighet til å spisse budskap og uttrykk i et samlet formidlingsuttrykk. Teamet bestående av prosjektgruppen fra Nobel fredssenter, grafisk designer og utstillingsdesignerne konstituerte seg i forkant av kunngjøringen. Deretter gikk det slag i slag med nyhetslenker, ekspertmøter, artikkellesning og mange og lange diskusjoner. Teamet hadde ukentlige, fysiske møter fram til åpningen. «Trust the process» var motto. Med knapp tid, var tillit til hverandres kompetanse og motivasjon vesentlig. Arbeidsprosessen var intens. Det gikk ut over nattesøvnen til slutt – særlig fordi budskapet opplevdes så overveldende sterkt.

Heldigvis hadde de designet fredsprisutstillingen med samme grafisk

designer også to år tidligere. I 2023 var nemlig hele fredssenteret stengt på grunn av ombygging. Med tilgang til salen kun fire uker før åpning, var det en fordel med godt kjennskap til bygget fra før. Produksjonsfasen var kort selv om utstillingen skulle stå et år. Åtte uker tilsvarte prosjekteringstiden til en liten temporær installasjon, mens resultatet skulle ligne mer på en stor permanent utstilling. Interiørarkitekt kontaktet håndverkerne Lohne & Lauritzsen allerede to uker inn i prosessen for å reservere produksjonstid. Hva de skulle bygge visste de ikke på det tidspunktet. Men de visste at punktlig og pålitelige håndverkere er gull når tiden er knapp.

Utstillingen var todelt: Historien om prisvinneren og en fotoutstilling signert seks kvinnelige, iranske fotografer. Fotouttaket var av sikkerhetshensyn svært tidkrevende.

FREDSPRISUTSTILLING 2023 → KVINNE – LIV – FRIHET
→ NOBELS FREDSSENTER → OSLO

Utstillingsinnholdet var tematisert. Wireframe-grepet ble brukt for å samle temaet om Evin-fengslet. Boken *White Torture* er plassert på podiet, mens film med samme navn vises innenfor et format som gjengir målene på fengselets isolatceller.

Tematekster tok form av folie på vegg, mens øvrige tekster og foto ble printet på tapet og montert hengende løst fra overkant vegg. Samarbeidet med grafisk designer var tett. Produksjonen var fleksibel og tillot korrekturlesning og endringer i plassering til langt ut i prosessen.

«Zan – Zendegi – Azadi» (Kvinne – Liv – Frihet på farsi) på vinduene mot Nasjonalmuseet og Rådhuskaia er både en hyllest til iranske kvinner og en utstillingsplakat for alle som passerer.

TikTok-installasjonen viste sosiale mediers innflytelse som informasjonskanaler i kampen for frihet og demokrati verden over. Videoene ble vist i gjenkjennelig format, på mobil tilkoblet lader.

Å legge til rette for sterke etterlate inntrykk utløste bevisste designvalg. Baksiden av introveggen ses mot den glødende oransje bakveggen. Prisvinnerens emosjonelle appell ber besøkende om støtte for kampen i Iran.

Fotografer og motivene kunne stemples som dissidenter av regimet i Iran – med fare for liv og helse. Utstillingen ble derfor «splittet» i to, slik at delene kunne detaljeres i ulikt tempo, mens jurister og Iran-eksperter kvalitetssikret fotografier og kilder.

Høyeste prioritet gjennom hele designfasen var å formidle respekt for Mohammadi, hennes kraft, verdighet og mot. I første del av utstillingen lå designutfordringen i krysningsfeltet mellom tekstmengde og etterlatt inntrykk. Formidlingsiver overstiger ofte publikums evne til å motta. Derfor: Less is more. Innholdet ble komprimert og justert helt

mot siste slutt.

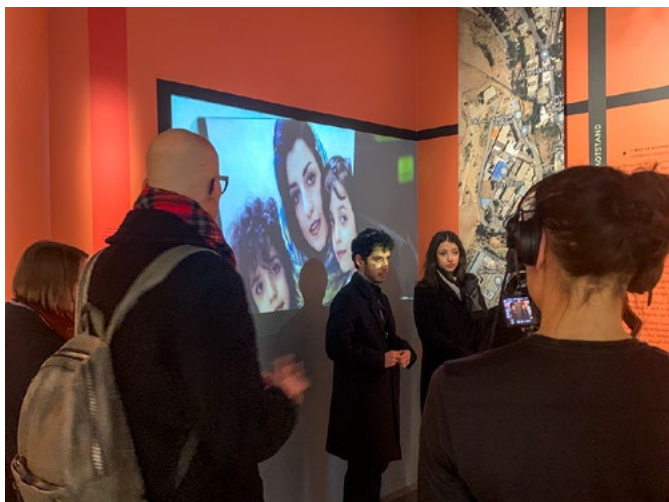
Lesbarhet er avgjørende i en tekstrik utstilling. Fredssenteret var kompromissløs på dette punktet. De gikk flere runder med farger, beregning av luminanskontrast, fonter og nyansering av grafiske elementer. Man var særlig opptatt av å ikke henfalle til en passe nøytral bakgrunn for å innfri lesbarhetskrav. 100 kvm kraftfull veggfarge, varm belysning og vertikale bannere dannet til slutt en håpefull og glødende bakgrunn for tekst, fotoer, videoer og installasjoner som fortalte Mohammadis historie.

Utstillingens mest definerende designelement var «minnelanternene».

Fra fengselscellen i Iran skrev fredsprisvinneren tekster eksklusivt for utstillingen. I ti brev til publikum fortalte hun om viktige hendelser i sitt liv. Disse ble formgitt som lysende pendler plassert på ulike steder i rommet. Brevene ble printet på gjennomlyst duk på tre språk og en introside. En tekstopppfordring ber publikum om å løfte printet for å lese, slik at teksten blir som et brev i hånden på leseren. Minnelanternene ble plassert i randsonen mellom fortellingen om prisvinneren og fotoutstillingen.

Utstillingssalens indre del hadde lite dagslys, mens ytre del hadde store vinduer

FREDSPRISUTSTILLING 2023 → KVINNE – LIV – FRIHET
 → NOBELS FREDSSENTER → OSLO

Mohammadis barn, Kiana og Ali Rahmani, foran et innslag av dem selv og moren som inngår i filmen *White Torture*. Moren hadde de ikke sett på 8 år.

Kontrasten mellom de to utstillingsdelene er tydelig. Det var viktig for fredsprisvinneren og fotografene at hver del skulle kunne forstås uavhengig av den andre. Minnelanternene med tekster på tre språk var både følelsesladet og et viktig estetisk grep.

FREDSPRISUTSTILLING 2023 → KVINNE – LIV – FRIHET
→ NOBELS FREDSSENTER → OSLO

Fotografiene på den 6 meter lange mobile veggen i form av wallpaper er kombinert med utenpåliggende print på Dibond-plater og polaroider. Et grafisk og nøye regissert uttrykk.

Bevisst innbyrdes plassering av foto i henhold til siktlinjer skapte interessante og veloverveide perspektiver som her: Kvinneopptøyer fra revolusjonen i 1979 møter kvinneopprør fra 2023.

Videoinstallasjonen til Newsha Tavakolian var plassert fritt på gulv for å kunne oppleves fra alle sider mens betrakteren selv gikk rundt i rommet. Svarte valchromat-kasser med innbyrdes kobling ble designet for å ligne vintage monitører.

Utstillingens største foto ble printet på duk og trukket på blindramme. Fotografiet har en dobbeltfunksjon som forblending av rømningsdør og fikk en «fast» alternativ plassering når dørene skulle åpnes i forbindelse med arrangementer.

mot Nasjonalmuseet. På disse ble ordene «Zan – Zendegi – Azadi» (farsi for Kvinne – Liv – Frihet) foliert som en hyllest til iranske kvinner og som et blikkfang utenfra. Verdien av formidling og innsyn utenom åpningstid ble vektlagt. Fotoutstillingen ble utformet for å betraktes utenfra, mens den teksttunge delen som ikke kunne leses på avstand ble plassert innerst.

Formidling er fredssenterets viktigste arbeid. Med besøkstall på ca. 250 000 i året, er plass til grupper en prioritet. Foruten et allment publikum, legger utstillingen til rette for skoleklasser og arrangementer. For å enkelt rydde rommet for events,

ble det i fotoutstillingen kun tilføyd to elementer, begge på hjul – en 6 meter lang vegg og en stabel med «monitorbokser» til videoinstallasjon. Slik kunne salen raskt romme 200 personer. Fotoutstillingen fikk et dokumentarisk, avmålt uttrykk med hvite vegger og kjølig belysning. Størrelse og plassering av fotoene ble definert i oppriss og i samarbeid med kurator før de ble reproduisert i ulike materialer – fra innrammede verk til wallpaper-collage.

Barna til Mohammadi, Kiana og Ali Rahmani (begge 17 år), mottok fredsprisen på morens vegne og var de første som besøkte utstillingen. Kiana uttalte følgende:

«Designet var fantastisk, og utstillingen oppmuntrer deg til å lese og lære mer om iransk historie ... Jeg ble veldig rørt og fornøyd. Jeg håper utstillingen vil bli godt besøkt og kan belyse situasjonen i Iran og bidra til oppnåelse av demokrati.»

Dette var den fineste anmeldelsen man kunne få.